

010262

Ku

Regulament

pentru

Afacerile interne ale institutului de
===== credit și economii =====

„Parsimonia“
societate pe acții în Bran (Töröcsvár)

BCU Cluj / Central University Library Cluj
compus pe baza § 62 din statutele societății
aprobate de tribunalul reg. ung. comereial sub
Nr. 6098/1908.

Sibiu (Nagyszeben) 1913.
Tiparul tipogratiei arhidiecezane.

Regulament

pentru

Afacerile interne ale institutului de
===== credit și economii =====

„Parsimonia“
societate pe acții în Bran (Töröcsvár)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

compus pe baza § 62 din statutele societății
aprobată de tribunalul reg. ung. comercial sub
Nr. 6098/1908.

Sibiu (Nagyszeben) 1913.

Tiparul tipografiei arhidiecezane.

Partea întâia.

Operațiunile institutului „Parsimonia“.

§ 1.

Activitatea băncii «Parsimonia» se extinde asupra următoarelor afaceri:

- a) primește depuneri spre fructificare pe lângă libele de depuneri sau în cont curent;
- b) acoardă credite personale pe lângă obligațiuni cu caventați;
- c) escomptează cambii;
- d) acoardă împrumuturi ipotecare;
- e) acoardă împrumuturi pe efecte;
- f) cumpără și vinde efecte publice, pe cari în caz de lipsă le poate lombardă și vinde;
- g) cumpără și vinde monete, devize cum și pretențiuni;
- h) îndeplinește afaceri de incasso, sau alte afaceri de bancă;
- i) acoardă credite de cont curent pe lângă cuvenită garanță.

§ 2.

Banca primește depuneri de bani dela (1) una coroană în sus spre a le fructifica și a le respăți sub condițiunile satorite de Direcțiune.

§ 3.

Depunerile se primesc pe lângă libele, cari după dorința deponentului pot purta un nume hotărît, sau un nume fictiv, sau și altă numire, precum o sentință,

o literă etc. Libelul de depunere trebuie să cuprindă suma depusă, numărul depunerii, mărimea procentelor, pagina registrului de depuneri, și confirmarea prin două subscrieri. Libelele cuprind și un extras din acest regulament, privitor la depuneri, precum și terminii de abzicere.

§ 4.

Mărimea procentelor, cari se solvesc pentru depuneri, o statorește direcțiunea după împrejurări.

§ 5.

Schimbarea procentelor, cari se solvesc pentru depuneri, se publică cu cel puțin 15 zile înainte de a se pune în lucrare. Deponentului nemulțămît cu etalonul statorit îi stă în voie a-și ridică depunerea.

§ 6.

Interesele pentru sumele depuse se plătesc totdeauna decursive la fiecare semestru și la ridicarea întregii depuneri împreună cu aceasta, iar încât nu se vor ridică se capitalizează la fiecare semestru.

§ 7.

Solvirea sumei depuse, a intereselor ei se face la mâna aceluia, care prezintă libelul, fără considerare la numele pe care e scris libelul. Excepțiune se face, când e în curgere amortizarea unui libel, când există vre-o oprire judecătorească sau când deponentul a cerut expres ca suma depusă să nu fie eliberată, decât lui personal, ori cessionarului său, sau plenipotențiatului său. Asemenea condițiuni se înseamnă în libelul de depuneri, precum și în registrul societății. Presentatorul unui astfel de libel trebuie să probeze dreptul său de a ridică depunerea.

După amortizarea legală a unui libel pentru depuneri se liberează proprietarului un duplicat al libelului pierdut, și la cerere i se înapoiază depunerea pe lângă cuitanță.

§ 8.

În ce privește ridicarea depunerilor, se statornesc următoarele norme:

a) sume sub 100 cor., se pot ridica îndată la prezentarea libelului;

b) sume până la 250 cor., se pot ridica numai după abzicere de 3 zile;

c) până la 500 cor., se poate abzice cu 15 zile înainte;

d) până la 1000 cor., se poate abzice numai cu 30 zile înainte;

e) până la 2500 cor., cu 45 de zile mai înainte;

f) peste 2500—5000 cor., cu 3 luni mai înainte;

g) dela 5000—10,000 cor., cu 6 luni.

În cazul, când cassa dispune de destul număr, plățirea cricării sume se poate face îndată fără detragerea intereselor pe termenul abzicerii. Dacă însă n'are bani gata și deponentul are mare lipsă de ei «Parsimonia» îi va procura prin lombardare sau re-escompt pe lângă replătirea diferenței de camete, până la termenul abzicerii.

§ 9.

«Parsimonia» primește pe termen hotărît ori nehotărît și depozite de bani de aur, bancnote străine, ori hârtii de valoare, ori alte prețioase, dară față de deponent nu-și ia altă îndatorire asupra-și, decât, ca la cerere să-i restituie banii depozitați, ori pachetul ce conține hârtiile de valoare, ori prețioasele intact (neatinse).

§ 10.

Pentru valorile depozitate «Parsimonia» încasează după fiecare mie de coroane pe lună 1 cor. (una)

§ 11.

După sumele depozitate în contul împrumuturilor institutul nu plătește interese, dar nici depozitantul nu plătește nimic.

§ 12.

Depunerile le poate abzice și banca. Terminul de abzis se face fără privire la mărimea sumei. Abzicerea se comunică deponentului, sau dacă nu i se cunoaște ubicațiunea, se publică în foaia băncii odată. Pentru depuneri abzise și neridicate nu se calculează procente după expirarea celor 30 de zile dela abzicere.

§ 13.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Depuneri cari în curs de 30 de ani nu s'au alterat din partea proprietarului prin ridicare de interese sau capital, încetează a se mai fructifica, iar după 40 de ani încetează dreptul de a mai ridica o depunere, de care nimeni nu s'a mai interesat, ridicând interese sau o parte din capital.

§ 14.

Depunerile de cont-curent se manipulează după normele pentru operațiunile de cont-curent. Pentru astfel de operațiuni se vor statorî condițiunile în fiecare caz cu deponenții, sub rezervă ca acelea să aducă folos băncii.

§ 15.

Creditele personale cari se pot acordă prin bancă sunt:

a) pe obligațiuni cu cavenți și

b) pe cambii cu cavenți sau cambii comerciale.

Pe obligațiuni cu cavenți și anume pe blanchete admise de direcțiunea institutului se acoardă credite la clienți, cari de regulă nu știu scrie.

Subscrierea obligațiunilor prin debitori și cavenți după formele legale se poate face înaintea oficiilor publice, a bărbaților de încredere ai băncii sau în localitățile acesteia, înaintea funcționarilor ei, constatată fiind identitatea persoanelor.

Sume peste 400 coroane și de regulă la clienți, cari știu scrie, se acoardă pe cambii cu chezași sau cambii comerciale.

În caz când unii dintre debitori n'ar ști scrie pentru subscrierea numelui lor trebuie să dea plenipotență în regulă sau la un funcționar al băncii, sau la bărbatul de încredere al acesteia admis de Direcțiune. BCU Cluj / Central University Library Cluj.

Subscrierile pe cambii ale debitorilor, cari știu scrie, trebuie să se facă înaintea funcționarilor, cari trebuie să cunoască pe respectivii clienți, sau înaintea bărbaților de încredere, cari adevăresc această pe blanchete anume și în fața a 2 martori cari știu scrie adevărind această pe blanchete.

Subscrierile pe cambii comerciale deasemenea trebuie să fie cunoscute la bancă, sau să fie deplin dovedite, altcum se resping și nu se escomptează.

§ 16.

Nefiind prezentat cambiul prin vre-un agent al băncii, va fi datorința directorului a încunoștiință pe toți cari sunt în el iscăliți, despre prezentarea cambiului, și numai după ce au trecut 3 zile fără opoziție din partea vre-unuia din cei subscriși, se va escompta cambiul,

Suma împrumuturilor licuidate se ridică dela casă prin debitor dacă e cunoscut, dacă nu, prin plenipotențiat în regulă, sau în lipsa acestuia se trimit prin poștă la adresa partidei resp. primului acceptant în care caz se înștiințează agentul. Documentele de plenipotență și recipisa poștală se păstrează la institut.

§ 17.

Pentruca cambiile să se poată escomptă la bancă, trebuie să aibă toate recerințele legii și să fie provăzute cu cel puțin 3 subscrieri bune, adecă pe lângă bărbat și soție încă 2 subscrieri bune. Abateri dela aceasta regulă se pot face, adecă se pot escomptă cambii și cu 2 ori 3 subscrieri, — dacă subscrietorii unor astfel de cambii în privința materială sunt persoane de tot sigure. Cambiile escomptate de regulă se trimit la altă bancă pentru reescompt.

Atât împrumuturile pe obligațiuni cu cavenți, cât și cele cambiale la scadență au să se achite.

Dacă starea casei concede, banca poate admite prelungirea lor după reviziune din partea directorului sau a contabilului. În tot cazul însă la scadență sunt a se achită cel puțin 5% din capitalul original împrumutat.

§ 18.

Dacă împrumuturile pe obligațiuni și cambii cu chezași la scadență nu se regulează, debitorii restanțieri vor fi provocați prin biroul băncii, îndată după trecerea alor 30 de zile dela scadență, *să reguleze*; dacă nici după o astfel de provocare nu regulează, se vor aviză, după trecerea altor 30 de zile, chizeșii ca să reguleze ei împrumutul. În fine dacă nici după o a doua provocare debitorul nu regulează va fi provocat la 3 luni dela scadență prin avocat în

epistolă recomandată cu termen de 15 zile ca să regulateze; în caz contrar vor fi împrorocuate. Pentru provocări la debitor institutul incassează 1 coroană, iar pentru cele făcute la caventi 50 fileri, avocatul de asemenea incassează de fiecare provocare 2 cor. 35 fil. cari se administrează prin institut. Taxele de provocări agenții le vor face evidente pe blancheta de renoire sau achitare a împrorocului, pentru a se primi la cassă.

§ 19.

Împrorocurile pe obligațiuni cu chizeși și împrorocurile cambiale rămase neregulate și după provocarea făcută de avocat trecând 15 zile, adecă 4 luni dela scadența de regulă se împrorocuează, hotărând aceasta comisiunea censurătoare. Împrorocurile periclitare se împrorocuează fără considerare la provocările arătate în §-ul precedent.

§ 20.

Banca poate acordă și împrorocuri cambiale cu acoperire ipotecară, sau și numai împrorocuri hipotecare simple și anume:

- a) pe proprietăți de pământ;
- b) pe case și edificii solide a căror rentabilitate e sigură.

§ 21.

Hipoteca oferită trebuie să fie de valoare cel puțin duplă ca suma ce se acoardă ca împroroc.

Prețuirea hipotecei se face sau prin acte oficiose sau prin exmiși de ai băncii.

§ 22.

Pretensiunea băncii trebuie să se întabuleze în locul I. Excepții se admit dar și atunci împrorocul votat cu sumele deja întabulate nu pot trece peste jumătate din valoarea hipotecei.

§ 23.

Împrumuturile hipotecare se fac pe blanchete admise de bancă, și întabularea se face pe lângă taxe admise, prin avocatul (jurisconsultul) concrezut de direcțiune, sau și alte persoane competente ca d. e. notarii cercuali.

§ 24.

Documentul de împrumut are să fie subscris după stabilirea identității subscriitorilor, sau la bancă, sau înaintea bărbaților de încredere. Poate fi subscris însă și înaintea vre-unui oficiu public. Subscrierea însă pentru orice sume are să fie dovedită prin 2 martori, cari știu scrie. Atari împrumuturi hipotecare se pot plăti numai dupăce întabularea a sosit în regulă.

§ 25.

Ce privește plățirea împrumuturilor hipotecare, replătirea lor, apoi evidența și provocarea debitorilor restanțieri sunt hotărîtoare, normele referitoare la împrumuturi pe obligațiuni cu chezași și cambiale, cu deosebirea aceea ca împrumuturile întabulate și restante, se împrucesuează numai la 5 luni după scadență.

§ 26.

Etalonul împrumuturilor personale (obligațiuni cu chizași și cambii) cât și al celor hipotecare al creditelor de cont-curent se stabilește de direcțiunea institutului și se comunică băncii spre conformare.

§ 27.

Pentru mijlocirea afacerilor institutului Direcțiunea denumeste în diferite comune bărbați de încredere, pe cari îi prevede cu îndrumările necesare

și îi remunerează conform tarifului din instrucțiunea ce o va vota Direcțiunea pentru bărbații de încredere ai institutului.

§ 28.

Dupăce agentul a instruat cererea de împrumut cu toate documentele necesare, dupăcum e felul cererii: împrumut cambial pe obligație, pe efecte, ori împrumut cambial cu acoperire ipotecară, o trimite prin poștă ori prin expres la adresa institutului.

§ 29.

Acî în numele institutului Directorul executiv primind cererea, o examinează amănunțit, se informează și el pe toate căile posibile despre starea materială a clientului recomandat și aflând datele servite de agent de corecte, și persoana care cere împrumutul sigur în ce privește replătirea, pune și dânsul pe recomandațiunea agentului clauzulă: «recomand acest împrumut spre escomptare» și cu această clauzulă îl predă comisiunii cenzurătoare, ce se întrunește la ședință în fiecare săptămână în cancelaria «Parsimoniei».

Aflând directorul institutului la cererea de împrumut defecte de formă, ori constatând pe alte căi că persoana recomandată de agent să primească împrumut nu oferă destulă garanță — documentul cu alte eventuale acluze se retrimite agentului cu observările sale. Blancheta de recomandație se păstrează însă totdeauna la institut.

§ 30.

Comisiunea cenzurătoare, care constă din 2 membri ai Direcțiunii, primind cererile de împrumuturi dela director, ține ședință și le examinează și ea,

decizând definitiv, că împrumutul se poate ori nu acorda, însemnând aceasta și pe coala de recomandățiune.

§ 31.

După decisul comisiunei censurătoare primește cererea contabilul, care e dator a o examina și el mai ales în ce privește întregirea corectă a cambiului și constatarea datoriilor existente ce ar mai avea clientul la institut, o subscrie și o dă cassarului spre solvire.

§ 32.

Cassarul înainte de a solvi orice cerere de împrumut e dator să mai întrebe încă odată pe director, nu cumva în acest răstimp să se fi constatat lucruri noue despre starea materială a clientului, cari fac imposibilă acordarea împrumutului.

§ 33.

Cu ocaziunea plățirii împrumutului, cassarul pe baza socotelei contabilului, oprește anticipativ pe 6 luni ori pe 3 luni, pe cât timp se acoardă împrumutul, interesele și taxele statorite, ce cad pe suma împrumutată.

§ 34.

Cambiul, obligațiunea, în sfârșit documentul pe baza căruia se acoardă împrumutul, cassarul il păstrează în casa de fier a societății sub responsabilitatea materială și morală proprie.

§ 35.

Dela procedura arătată în acești paragrafi nu se poate face nici o abatere.

Numai în cazuri de tot urgente și când debitorul e de tot sigur, se poateocoli această procedură, dară și atunci numai la intervenirea președintelui

institutului ori substitutului acestuia, dară atunci directorul și cu președintele societății rămân răspunzători cu averea lor, pentru pierderea ce din întâmplare ar obveni prin acordarea unui împrumut pe această cale. Asemenea împrumuturi vor trece ulterior prin censură.

§ 36.

Datorințele membrilor de censură sunt:

a) să censureze conștientios cererile de împrumuturi, și pe baza acestei censuri să acordeze sau să respingă împrumuturile prezentate;

b) să revideze împrumuturile restante înainte de improcesuare și să opineze cari se pot și cari nu se pot admite la prolongire, decizând eventual și improcesuarea lor;

c) să controleze toate documentele de casă, cambiile, obligațiunile, rezoluțiunile de întabulare înapoi cu 8 zile, ~~de la ziua când~~ ~~în ședința,~~ și să controleze și să constate protocolarminte, că corespund ori nu regulamentelor și decisiunilor direcțiunii, aflând inexactități, sunt datori a aviză îndată pe directorul executiv;

d) să facă în fiecare lună o controlă generală a casei luând despre acestea protocol, care protocol se va păstră în arhivă, fiind datori a raportă eventualele neorândueli direcțiunii;

e) să aducă hotăriri împreună cu președintele Direcțiunii ori substitutul acestuia și cu directorul în cauze, *cari cer grabnică rezolvare* sub rezerva aprobărei ulterioare din partea Direcțiunii.

f) să promoveze pe toate căile și prin toate mijloacele posibile interesele băncii;

g) în acelaș timp censorii nu pot face alte servicii la alte institute financiare de concurență.

Pentru participarea la ședință censorii primesc marce de prezență statorite de Direcțiune.

Partea a doua.

Despre agenți (bărbați de încredere).

A. Condițiuni de angajare.

1. Spre a putea da o dezvoltare mai mare operațiunilor iustitutului «Parsimonia» pe de-o parte, și de a putea înlesni poporului econom din ținuturi îndepărtate comunicarea lesnicioasă cu institutul nostru pe de altă parte, se întemeiază instituția bărbaților de încredere, numiți și agenți.

2. Chiemarea agenților este a da particularilor informațiunile cerute asupra afacerilor institutului, a mijloci pentru aceia împrumuturi dela institut, a servi institutului date exacte asupra stării materiale și morale ale clienților. Pentru exactitatea datelor informative servite institutului, agentul garantează cu întreaga lui avere mobilă și imobilă.

3. Bărbații de încredere se numesc de direcțiune acolo, unde trebuința va cere.

4. Ei sunt datori a iscăli la denumire un exemplar din aceste condițiuni punând și clauzula. «Subsemnatul primesc funcția de bărbat de încredere al institutului de credit, și economii «Parsimonia» și mă oblig a respecta toate condițiunile cuprinse în acest regulament.

5. Direcțiunea își rezervă dreptul de a revocă împuternicirea dată bărbaților de încredere, dacă se convinge că prin rea credință sau malversațiunile agentului s'ar periclita interesele institutului sau ale clientului.

6. Bărbații de încredere vor propune institutului spre împărtășire cu împrumuturi numai persoane cu

garanție deplină și punctuali întru îndeplinirea obligaământului lor.

7. Bărbații de încredere sunt datori a ține în evidență persoanele împărtășite cu împrumuturi, și oricând vor află că la vre-un debitor, din ori și ce cauză, se poate periclita pretensia institutului — vor face arătare direcțiunii fără amânare. Spre acest scop ei primesc la denumire dela institut un protocol de evidență.

8. La documentele făcute în prezența bărbaților de încredere se vor folosi numai formulare statorite de direcțiune. În ce privește atari documente bărbații de încredere sunt răspunzători pentru identitatea persoanelor și autenticitatea subscrierilor.

9. Taxele de mijlocire convenite bărbaților de încredere pentru ostenele lor se fixează de direcțiune prin concluze speciale. Aceste taxe le detrage institutul la acordarea împrumutului direct dela client și le trece într'un cont deschis pe numele bărbaților de încredere. Bărbații de încredere își vor putea ridica competențele lor la 30 Martie, 30 Iunie, 30 Septembrie și 31 Decembrie a fiecărui an.

Ei nu pot percepe nici o remunerație specială dela clienți și în caz de abatere li se detrage împunternicirea dată. Dela partide pot încassă numai speșele efective de porto.

10. Institutul așteaptă dela agenții săi, ca să câștige pe seama băncii și depuneri, îndemnând pe ceice dispun de bani gata a și-i depune la «Parsimonia».

B. Împrumuturi și instruirea documentelor.

I. Împrumuturi cambiale.

Împrumuturi cambiale acordează institutul «Parsimonia» dela 50 coroane în sus,

Cambiile pot fi de 2 feluri: cu giranți sau cu cavenți.

a) Cambiile cu giranți se fac așa: Acceptanții (primitorii) pot fi una, două sau mai multe persoane cari toate subscriu cambiul curmezis sub timbru, peste textul cambiului. Dintre giranți unul va subscrie sub text, la dreapta, iar ceilalți în dosul cambiului, lăsând între singuraticile iscălituri loc de două rânduri. Numele de botez precum și connumele se vor scrie în întregime. Femeile iscălesc N. N. născută N., sau N. N. măritată N.

Celor ce nu știu scrie li-se poartă mâna, de bărbatul de încredere în prezența a doi martori, ce știu scrie, ceea ce se amintește în recomandare.

Cambii greșit completate sau corectate, insuficient timbrate, nu se primesc.

Textul cambiului va fi corăspunzător sumei după scala I.

b) cambiile cu cavenți se fac așa: garanții sau cavenții trebuie să scrie cu mâna lor înaintea numelui lor cuvântul «garant» sau «kezes».

Bărbații de încredere vor înainta cambiul clienților cu formularul admis de direcțiune.

Fiecare bărbat de încredere va ști găsi modul cum să afle, că ce datorii întabulate și neîntabulate mai are petentul și cavenții lui.

Pentru identitatea iscăliturilor, obvenite pe un cambiu propus de bărbatul de încredere, este acesta răspunzător.

Ca cineva să nu-și poată nega totuși subscrierea, se recere, ca să se dovedească prin 2 martori, cari vor confirma pe formularul de recomandare al împrumutului, prin subscrierile lor, că sunt martori ai subscrierii cambiului.

Când acceptantul posedă și realități, la recomandare, va înainta institutului un extras legalizat al cărții funduare. Aceasta mai ales atunci, când e suma mai mare.

Deodată cu recomandările pentru împrumuturi cambiale, trebuie să se trimită și un document de garanță, iscălit de debitor și garanții aceuia în fața a 2 martori. Ca martori pot figura numai persoane cari știu scrie cu mâna lor. Numele debitorilor, cari nu știu scrie se vor scrie de bărbatul de încredere și va face acesta evident pe documentul de garanță prin cuvintele: *általam N. N. mind szövegmagyarázó és néviró*». Aceste documente au de scop, ca în caz de periclitare a împrumutului, institutul să-și poată întabula pretensiunea înainte de scadență. Aceste documente agentul le ia mai ales atunci, când n'are destulă încredere în clientul recomandat.

II. Împrumuturi pe obligațiuni.

Împrumuturile personale pe obligațiuni se acoardă dela 100 cor.—400 cor. Acest soi de împrumut este recomandabil pentru împrumuturi mai mici și dacă debitorul sau cavenții nu știu scrie. Bărbatul de încredere îngrijește numai de subscrieri, în text poate trece, cel mult, suma în cifre.

Obligațiunile trebuie să fie subscrise de 2 martori, cari știu scrie (numai bărbați).

La împrumuturile personale pe obligațiuni, cari trec peste 200 cor., deodată cu cererea de împrumut se va trimite și un extras de carte funduară privitor la imobilul debitorului direct. La acest soi de împrumuturi, prolongiri nu se admit fără răsplătiri și din capital.

III. *Împrumuturi ipotecare.*

1. «Parsimonia» acoardă împrumuturi pe ipotecă de imobilități care aduc un venit durabil, sigur și anume :

a) pe moșii (bunuri) mari, mici;

b) pe case situate în comune cu cel puțin 5 mii locuitori.

Alte case și zidiri, precum, morile, minele, băile, zidirile industriale, de sine singure nu se primesc de ipotecă, ci pot servi numai ca întărire a unei alte ipoteci corăspunzătoare. Comunele, în cari se află judecătoria cercuală cu carte funduară, se consideră ca cele cu 5000 suflete, chiar și dacă ar avea mai puțini locuitori.

2. Împrumutul trebuie să fie acoperit prin ipotecă de valoare dublă: la edificii însă se recere valoare întreită. Institutul împrumută de regulă pe locul întâi al ipoteci.

Excepțiunile sunt admise, — însă suma împrumutului, adăugată la sarcina reprezentată prin pozițiunile deja întabulate, nu poate trece în nici un caz peste jumătatea resp. peste a treia parte a valorii imobilităților ipotecate.

3. Valoarea ipoteci se prețuește:

a) după dare și anume la moșii după contribuțiunea fonciară directă și după venitul curat cadastral, iar la case după contribuțiunea de chirie sau de clasă;

b) prin prețuire judecătorească sau particulară;

c) după conspecte de venit din mai mulți ani, contracte de cumpărare, arândare ori închiriare și în fine *d)* cu învoirea petenților, prin prețuirea organelor exmise de institut, în care caz spesele împreunate cu exmiterea prețuitorilor sunt a se depune înainte la casa institutului.

Viile și grădinile de pomi se prețuesc numai după valoarea pământului, fără considerare la plantațiune. Pădurile hipotecate sunt a se administra după planul învoit mai înainte cu institutul, având acesta dreptul de supraveghiere a exploatării, pe spesele proprietarului.

4. La imobilia neîmpărțite se recere, ca hipoteca să cuprindă totalitatea aceloră, având a subscrie toți comproprietarii obligațiunea.

5. Când proprietarul imobiliilor e minorean sau sub curatelă, cererea are să se facă prin tutorele sau curatorul respectiv, având a exoperă acesta autorizarea oficiului competent.

6. Persoanele morale cum sunt: biserici, comune, societăți, corporațiuni, întreprinderi etc. au să justifice :

a) că sunt îndreptățite după lege a contractă atari împrumuturi;

b) comunele au să producă un conspect autentic despre întreaga avere mișcătoare a comunei precum și despre venitele ei curente;

c) societățile au să trimită statutele lor, precum și un conspect al averii lor actuale;

7. Spesele timbrelor de chitanță după rate, anuități, solviri parțiale sau replătirea totală a împrumuturilor, precum și spesele extabulării împrumutului, inclusive timbrul declarațiunei de extabulare le poartă debitorii precum și taxa de întabulare.

8. Dacă plătirile nu se fac la cassă în persoană sau prin plenipotențiat, ci se trimit prin poștă, debitorul deodată cu suma ce o trimite în contul datoriei sale este dator să trimită și libelul de plată, apoi taxa postală 10 fil. și competența de scris, notată pe libel.

9. Zidirile, oferite și primite ca ipotecă, au să fie asigurate în contra incendiului sub întreaga durată a împrumutului, la societatea de asigurare pe care o numește institutul (Banca generală de asigurări, Sibiu).

La caz dacă afară de zidiri celelalte realități oferite de ipotecă sunt suficiente pentru acoperirea întreită ai împrumutului, institutul nu cere, ca zidirile să fie asigurate.

Efectuirea asigurărilor, înoirea punctuală a polițelor vechi și plățirea regulată a premiilor, le îngrijește institutul, fiind debitorii obligați a restitui institutului toate speșele.

Polița de asigurare și cuitanțele despre premiile de asigurare achitate, se păstrează la institut.

IV. Procedura

10. Cine voiește un împrumut cambial pe ipotecă, are să adreseze «Direcțiunii institutului de credit și economii «Parsimonia» din Bran o cerere în scris, netimbrată și provăzută cu acluzele mai jos însemnate.

Formulare tipărite se găsesc gratuit la biroul institutului din Bran, precum și la agenții și bărbații de încredere ai institutului. Cereri trimise prin postă nefrancate nu se primesc.

11. La cererea pentru împrumut sunt a se aclude:

- a) extrasele cărții funduare în formă legalizată;
- b) coala catastrală de posesiune;
- c) libelul sau un certificat de contribuțiune;
- d) un act de prețuire specificat după parcele;

e) eventual contracte de cumpărare, arândare, închiriere, conspecte despre venitul ipotecii, sau alte asemenea documente.

Documentele înșirate sub b), c) și d) se pot înlocui prin un singur document de prețuire după formularul compus de institut, care se găsește gratuit la toți agenții, precum și la biroul institutului.

Documente vechi nu se iau în considerare.

Acluzele sunt a se numeriza și numărul lor a se face evident pe cerere.

12. Pentru compunerea cererei petentul se poate adresa către agentul competent al institutului, care este îndreptățit a-i lua pentru această intervențiune taxele stabilite de direcțiune.

13. Rezultatul cererei se comunică petenților în scris. Motivele rezoluțiunii nu se comunică.

14. Subscrierea debitorilor pe documente este a se face în prezența martorilor.

15. Debitorii sunt obligați a exoperă întabularea împrumutului în interesul lor și pentru evitarea de întâzieri la eliberarea împrumuturilor. Din cauza întabulațiunii defectuoase, s'a autorizat jurisconsultul nostru eventual notarii din respectivele comune, să efectuiască întabulările pe lângă următoarele taxe (afară de timbre, competențe și porto): până la valoare de 400 cor. 4 cor., dela 400 cor. până la 1000 cor. 6 cor., dela 1000 cor. până la 2000 cor. 10 cor., de aici în sus după 2000 cor. câte 2 cor.

16. Ridicarea împrumutului poate urmâ prin însuși petentele în persoană, sau prin un plenipotențiat al său anume spre acest scop. Plenipotența specială are să fie legalizată și rămâne în păstrarea institutului. La cererea debitorului valuta i-se poate

trimite și prin postă; în acest caz însă institutul nu ia asupra-și nici o răspundere pentru sosirea ei la mâinile debitorului, ci numai pentru predarea epistolei cu banii la postă pe adresa debitorului. În acest caz din urmă, se înștiințează și agentul despre aceasta.

17. La numărarea împrumutului hipotecar cu amortizare se dă debitorului un libel, în care sunt însemnate ratele sau anuitățile, după cum trebuiesc plătite. Debitorul are să producă acest libel la fiecare plată, ca aceasta să se poată introduce în el.

C. Dispoziții generale.

1. Toate împrumuturile se recomandă în scris pe formulare tipărite.

2. Pentru cambii și obligații sunt unul și același formular, pentru împrumuturi hipotecare alt formular.

3. În rubrica «Este bun pentru», din formular este a se trece suma aproximativă, cât fac realitățile respectivilor. La rubrica «Observări» se poate adăuga și sumele, pentru cari garantează altor partide, eventual și alte informațiuni.

4. Martori nu pot figura persoane, cari au subscris ca garanți pe acelaș document.

5. Informații întregitoare se fac atât la rubrica «observări» cât și în dos la «Loc pentru comunicări».

6. Atât la cambii cât și obligații, este bine ca să subscrie și soțiile debitorilor direcți.

7. Pe cambiile de prelungire trebuie să figureze toate subscrierile de pe cambiile originale. Când una din vre-o cauză oarecare lipsește, trebuie înlocuită cu alta tot așa de bună. Despre lipsa sau schimbarea unei subscrieri agentul trebuie să facă amintire pe reco-

mandare, specificând și averea de care dispune noul subscris, dându-și părerea; dacă împrumutul este îndeajuns asigurat.

8. Debite sub 40 coroane nu se prelungesc. Împrumutul trebuie achitat.

9. Valuta împrumuturilor se trimite direct debitorilor, în cazuri excepționale însă și agenților. Atunci când plata valutei se face prin agent, debitorul va iscăli un document de primire în fața a 2 martori.

Documentul de primire se va trimite de agent în termen de 8 zile institutului spre păstrare la arhiv.

10. Suma încassată pentru prelungiri și resplătiri, debitorul o va trimite institutului prin mandat sau cec postal. Agentul apoi va trimite o listă specificată după sumele debitorilor cari au plătit și suma ce au plătit.

11. Agenții să fie atenți, ca atât în cambii cât și în obligații să inducă numele tuturor debitorilor, garanților și caventșilor cu toată exactitatea și cât se poate tocmai așa după cum scriu numele lor în cartea funduară, ca așa la caz de întabulare să cruțe timpul și spesele cu procurarea de acte de identitate.

Partea a treia.

Despre oficialii institutului «Parsimonia».

§ 1.

Oficiali ai institutului «Parsimonia» se numesc acele persoane, cari primesc salarii fixe pentru serviciile, ce fac institutului.

§ 2.

De prezent acele persoane sunt: Directorul executiv, contabilul și casarul.

§ 3.

Acești oficiali conform § 37 din «Statutele societății» se aleg, respective se denumesc pe 4 ani.

Intrucât în viitor Direcțiunea ar afla necesar, ca aceste posturi să se ocupe cu persoane cu pregătiri speciale și fără alte oficii — după un an de serviciu de probă — denumirea unor atari oficiali se va face în mod definitiv pe viață.

Denumirea definitivă are a se înțelege așa, că atari oficiali își păstrează postul lor, până există institutul, îndeplinindu-și oficiul lor cu acuratețe.

§ 4.

Plățile oficialilor institutului «Parsimonia» precum și orele de oficiu, le statoroște direcțiunea prin concluze speciale, și se aduc la cunoștință oficialilor și înainte de denumire.

Datorințele oficialilor.

a) Datorințele directorului executiv.

§ 5.

Pe lângă datorințele statorite în §§ 37—40 din «Statutele societății», directorul executiv mai are următoarele datorințe:

1. Primește din afară toate hârțile, ce sunt adreseate către «Parsimonia» (posta), le împrotocolează și le rezoalvă în termen scurt, în interesul institutului purtând despre aceasta evidență exactă.

Cauzele de bani și contabilitate le rezoalvă totdeauna cu concursul oficialilor respectivi.

2. Poartă grijă ca toți oficialii institutului să-și poarte oficiul încredințat lor prin Direcțiune, cu diligență și acurateță, — observând oarele de serviciu, — prin urmare el este răspunzător pentru faptele și omitările în oficiul amploiaților subalterni ai institutului «dacă a întrelăsat a-i controlă și supraveghia, — prin urmare Directorul orice neorânduială ar observă e dator să facă arătare Direcțiunei. —

Tot în sarcina Directorului executiv cade și datorința de a controlă și examină activitatea agenților — mai înainte însă de a face aceasta Direcțiunea prin exmisul său — și observând iregularități, a face dispozițiuni urgente de îndreptare.

3. Păstrează la sine cheia dela tresorul casei werthaimiane, în care se păstrează banii, efectele și celelalte documente, cari nu sunt necesare cassarului la manipularea zilnică.

4. Directorul executiv este conducătorul cancelariei institutului, de aceea el are grijă de purtarea acurață a tuturor protoalelor de contabilitate, și a altor protoale, — tot el trebuie să aibă grijă de arhiva institutului, ca să fie în ordine, așezând toate actele la locul lor.

Foile ce vin pe adresa institutului, directorul e dator să aibă grijă să se păstreze și să se așeze la locul lor.

5. Primește dela cassar după cartea cambiilor, cambiile scadente, obligațiunile, dispune provocarea debitorilor la plată și în fine împrorocuesuarea lor prin advocatul institutului, după dispozițiile din acest regulament și indigitările comisiei de censură.

6. Directorul executiv contrasemnează erogațiunile de spese și fără de contrasemnarea lui nu e permis cassarului a da nici un ban, din cassa institutului. Intrucât directorul executiv — după a sa părere ar află de exagerate unele spese ce i s'ar prezentă spre liquidare — plătirea să nu se facă fără decisiunea direcțiunei.

7. Pentru întâmpinarea speselor generale nesistemizate și pentru investițiuni mai mici, directorul va putea dispune din fondurile băncii până la suma de 100 cor. Investițiuni mai mari nu se pot face fără autorizarea direcțiunei.

8. La plecarea în concediu a directorului, se face totdeauna scontrarea cassei de direcțiune, în sensul statutelor și legilor comerciale, luându-se despre aceasta protocol.

b) Datorințele contabilului.

§ 6.

Contabilul procură și duce protochoalele de manipulațiune a averii societății, a acțiunilor, a depunerilor, a împrumutelor, a lombardărilor și a erogațiunilor de lipsă. El are de a îngrijii de blanchetele trebuincioase pentru manipulare și a da directorului executiv extrasele din cărțile de comptabilitate, ce sunt necesare la expedițiuni. În fine contabilul e dator a îndeplini toate acele afaceri, cari privesc comptabilitatea și la finea fiecărui an să compună Bilanțul, spre a-l prezentă direcțiunei până la 31 Ianuarie a fiecărui

an, ca direcțiunea să aibă timp până la 15 Februarie a-l censură și a convocă adunarea generală cel mult în a II-a jumătate a lunii lui Martie.

Pentru îndeplinirea acurată a acestor agende, contabilul va primi dela direcțiune și ajutor necesar.

c) Datorințele cassarului.

§ 7.

Cassarul la întrarea sa în oficiu e dator a depune o cauție de 5000 cor. în bani, ori hârtii de valoare. Cauțiunea aceasta se va păstră de prezidentul societății ori viceprezidentul în un despărțământ al cassei verthaimiane unde se mai păstrează și alte documente încredințate prezidentului ori viceprezidentului spre păstrare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj § 8.

Cassarul, având la dispozițiune cassele verthaimiane ale societății, păstrează sub responsabilitate materială proprie, bani gata, polițele, obligațiunile și celelalte hârtii de valoare.

El primește depunerile privaților și societăților adevărind aceasta cu subscrierea proprie în libelele de depuneri dimpreună cu contabilul — solvește împrumuturile după detragerea intereselor și a celorlalte spese; efectuează plățile satorite oficialilor institutului, plătește dările institutului și alte spese curente ce ar obveni, dar aceste din urmă numai după contrasemnarea cuitănții și din partea directorului executiv.

§ 9.

Cheile dela cassă se păstrează: cele de afară la cassar, iar cea dela tresor la director.

Duplicatul acestor chei se va păstră la «Albina» filiala în Braşov.

În tresor directorul administrează sumele ce trec peste 5000 cor. până se depun la altă bancă, ori se împrumută, nefiind cassarul în drept a țineă singur în casă mai mult de 5000 cor.

Îndată ce suma trece peste 5000 cor. e dator a aviză pe director.

Directorul și cassarul sunt responsabili materialmente și moralmente pentru valorile administrate de ei.

§ 10.

Oarele de serviciu la casă le stabilește direcțiunea institutului.

§ 11.

Decâteori se întâmplă schimbări, în persoana cassarului, — schimbarea aceasta trebuie făcută în prezența directorului și a prezidentului direcțiunei sau substitutului lui.

Se pretinde ca predarea cassei să fie exactă, și să se încheie un act de predare, care conține specificat și suma în cifre și litere și toate valorile predate. Actul se subscie de director, de funcționarul care predă și de prezidentul ori viceprezidentul direcțiunei.

Funcționarul primitor e obligat a numără și examina bine banii, efectele și toate valorile precum și piesele justificative, deoarece el prin subscrierea procesului verbal primește totodată răspunderea pentru adevărata stare a cassei.

§ 12.

Când din orice cauză, cassa nu poate fi predată îndată unui alt cassar, atunci aceea o primește pe durată de 1—3 zile directorul ori contabilul.

Despre această schimbare deasemenea se va lua protocol din partea prezidentului ori viceprezidentului direcțiunei.

Dela intrarea în vigoare a acestui regulament, cassarul necondiționat e dator să poarte în fiecare zi un jurnal de intrate și eșite, care să facă posibilă controlarea casei în orice moment.

§ 13.

Spre ajutorul oficialilor, «Parsimonia» prin direcțiunea ei va angaja și un servitor, pentru trimiterea în afară și pentru paza de noapte, pentru curățirea și încălzirea odăilor de cancelărie a «Parsimoniei», pentru închiderea și deschiderea acestor odăi.

Acest servitor se va lua pentru o remunerațiune potrivită dintre servitorii cancelariilor notariale din loc, eventual și alți bărbați încrezuți.

§ 14.

Toți oficialii «Parsimoniei» pe lângă datorințele schițate mai sus, mai au a observa următoarele :

1. că își vor îndeplini oficiul lor cu conștiință, zel și diligență;
2. funcționarilor nu le este permis a refuza nici o misiune, care li se concrete, în interesul institutului;
3. funcționarului nu-i este permis să părăsească localul băncii nici chiar după oarele de oficiu până nu și-a terminat pe deplin lucrarea sa de zi. Iar în cazurile amintite în regulamentul de serviciu și la provocarea directorului, fiecare funcționar este dator a veni la birou și în alte oare, afară de cele regulate și excepțional și în zi de sărbătoare și de Duminică.

4. Fără autorizarea directorului, nu este permis nici unui funcționar a absentă pe timpul oficiului din localul băncii.

5. Fiecare funcționar este responsabil pentru daunele provenite din erorile făcute de el.

6. Funcționarii vor observa bunacuviință către mai marii lor, și vor trăi în armonie cu toții.

7. Toți vor păstra riguros secretul oficiului.

8. Ei vor promova binele și progresul institutului, și-l vor feri de pagube.

9. Vor fi prevenitori față de clienții institutului și vor observa afară din oficiu o purtare deamănă de postul care-l ocupă.

10. În general funcționarilor institutului, nu le este permis să vorbească de rău pe membrii direcțiunii, sau în orice mod, să contribuie la micșorarea autorității acelor, iar la alegerea membrilor din direcțiune, ori comitetul de supraveghiere, acei funcționari, cari sunt și acționari, n'au permisie să agite în contra membrilor din direcțiune, sau să procure voturi dela alții prin plenipotență în acest scop, sau să îndemne pe alții a vota contra lor.

§ 15.

Orice abatere a unui oficial dela datorințele prescrise în acest regulament, formează abatere și se pedepsește:

- a) prin admonițiune verbală;
- b) prin admonițiune în scris;
- c) suspendare pe un timp oarecare, cu pierderea salariului pe acel timp;
- d) dimisiune.

La măsurarea pedepsei nu se cere observarea ordinii de sus, aceasta se face la orice caz după gravitatea faptei.

Admonițiunea verbală pentru abateri mai ușoare o dictează directorul executiv, celelalte grade de pedeapsă le rezolvă Direcțiunea.

Cercetarea disciplinară se îndeplinește prin o comisiune compusă din președintele ori vicepreședintele direcțiunii, directorul executiv și un membru din direcțiune.

Finalul cercetării se induce în lista de conduită și se păstrează în arhiva institutului.

§ 16.

Oficialii institutului pot cere concediu, care se dă numai atunci, când îngăduie serviciul, și din cauze sanitare constatate prin medici.

Concediu până la 3 zile dă directorul, peste 3 zile direcțiunea.

Plecarea în concediu a cassarului aduce cu sine scontrarea cassei, asemenea și la concedierea directorului, care are cheia dela tresor.

§ 17.

Când un oficial vrea să iasă din serviciul institutului, este dator a înștiința despre aceasta Direcțiunea cu 6 luni mai înainte, asemenea este dator și institutul a observă aceasta față de oficial.

§ 18.

Fiecare oficial la întrarea sa în serviciu este dator a subscrie un exemplar din statute și din acest regulament și a pune clauzula, că le cunoaște și că se supune dispozițiunilor cuprinse într'ânsele, apoi a da cu mâna proprie următoarea declarație:

«Subscrisul primind astăzi oficiul de mă deoblig a-l purtă cu acurateță, și pentru orice daună, ce ar obveni din viua mea garantez cu întreaga mea avere mobilă și imobilă».

Statutele, regulamentele și declarațiunile subscrise de oficiali, le păstrează președintele ori vicepreședintele societății într'un despărțământ separat al casei verthaimiane, având cheia la sine.

§ 19.

În ce privește jurisconsultul (advocat) institutului, direcțiunea încheie cu el un contract în care se specifică punct de punct drepturile și datorințele lui.

§ 20.

Acest regulament se poate schimba și amplifică, numai prin $\frac{2}{3}$ părți din membri direcțiunii.

§ 21.

El va fi valabil pentru toți câți îi privește începând cu 1 Ianuarie 1914.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§ 22.

Prin punerea în praxă a acestui regulament toate regulamentele și concluzele Direcțiunii, cari privesc operațiunile aici înșirate și cari ar fi contrare acestui regulament ies din valoare.

Bran, din ședința Direcțiunii institutului «Par-simonia» ținută la 18 și 19 Sept. 1913.

George Enescu,
vice-președintele Direcțiunii.

Axente Moșoiu,
director executiv ca secret. al Direcțiunii.

ERDÉLYI MŰZEUM

4065 * 1913. DECZ. 31.

KÖNYVTÁRA.